

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/56/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716202872
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8716202872.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana, v spore žalobkyne R. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXXX/XX, XXX XX Y., právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o uloženie povinnosti zdržať sa práva výkonu zrážok zo mzdy a o neplatnosť dohody zrážok zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 18C/44/2016-155 zo dňa 29.01.2018, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. P r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že žalovaný je povinný zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.05.2015, k Zmluve o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 21.05.2015, uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným, na výkon zrážok zo mzdy.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX z 21.5.2015, k Zmluve o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným, na výkon zrážok zo mzdy. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, § 54 ods. 1, 2, § 551 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a čl. 6 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

4. Medzi žalobkyňou a žalovaným bola uzavretá dňa 21.5.2015 zmluva o revolvingovom úvere a dohoda o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej vykonával zamestnávateľ žalobkyni zrážky zo mzdy vo výške 87,17 eur od júla 2015 do novembra 2015, v decembri 2015 vo výške 67,74 eur a februári 2016 vo výške 49,63 eur mesačne. Žalobkyňa trvala na tom, že dohoda o zrážkach zo

mzdy je neprípustná, v rozpore s ust. § 5a zákona o ochrane spotrebiteľa a umožňuje vymáhať aj plnenia, na ktoré nevznikol nárok, bez akejkoľvek súdnej kontroly. Neurčitým spôsobom je špecifikovaná výška zabezpečovacej pohľadávky, veriteľ je neprimerane zvýhodňovaný a dohoda nebola individuálne dojednaná. Žalovaný nesúhlasil s argumentáciou žalobkyne, uviedol, že nejde o neprijateľnú zmluvnú podmienku a nekalú prax vo vzťahu k spotrebiteľovi.

5. Súd posúdil podľa obsahu uzavretej dohody o zrážkach zo mzdy, že ide o absolútne neplatný právny úkon, ktorý je neurčitý a v rozpore so zákonom, nakoľko je neurčitým spôsobom špecifikovaná výška zabezpečenej pohľadávky, ako aj výška mesačnej zrážky a nie je zrejmé, či dohoda o zrážkach zo mzdy slúži ako zabezpečovací inštitút plnenia zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX, alebo aj iných nešpecifikovaných revolvingových úverov. Dohoda o zrážkach zo mzdy je v rozpore aj so zákonným ustanovením § 5a ods. 1 písm. a) zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, keďže žalobkyňa ako spotrebiteľ nebola poučená o dôsledkoch uzavretia dohody a nemala možnosť ju odmietnuť. Ide o formulovanú zmluvu, ktorá nebola individuálne dohodnutá a predformulovaný súhlas spotrebiteľa nemožno považovať za náležitý a individuálny prejav vôle, na ktorý sa tento súhlas výslovne požaduje. Dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahuje označenie platiteľa mzdy ako základnú náležitosť úkonu, navyše nemožno zabezpečiť budúcu pohľadávku. Zabezpečovaná pohľadávka je tvorená aj nárokmi, ktoré nie sú v čase uzavretia tejto dohody jasné a určité, preto nie je zrejmé, čo bude predmetom prípadných zrážok zo mzdy. Zrážky zo mzdy sa vykonávali napriek skutočnosti, že neexistuje žiadne súdne rozhodnutie, ktoré by ukladalo povinnosť plniť a dohoda umožňuje siahnuť bez akejkoľvek súdnej kontroly na majetok. Nakoľko z neplatného právneho úkonu nemožno realizovať zrážky zo mzdy ani čiastočne, súd žalobe vyhovel.

6. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ust. § 262 ods. 2 v spojení s ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Úspešnej žalobkyňi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.

III. Obsah odvolania žalovaného

7. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalovaný. Namietal, že závery súdu sú v rozpore s obsahom dohody o zrážkach zo mzdy. Z napadnutého rozsudku nevyplýva žiaden dôvod, podľa ktorého je neurčité vymedzenie zabezpečenej pohľadávky. Dohoda o zrážkach zo mzdy je zabezpečovací prostriedok pohľadávok z konkrétnej úverovej zmluvy. To znamená, že vymedzenie zabezpečenej pohľadávky musí byť naviazané na túto zmluvu. Dohoda o zrážkach zo mzdy obsahuje jednoznačné vymedzenie toho, že zabezpečuje záväzok žalobcu (dlžníka) splatiť úver a jeho príslušenstvo, na základe konkrétnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Vymedzením, vzťahujúcim sa na prípadné ostatné nároky vyplývajúce z daného zmluvného vzťahu - revolving, jeho príslušenstvo či sankcie - vymedzuje také nároky, ktoré môžu vzniknúť v budúcnosti. Nesprávny je záver súdu o zabezpečovaní budúcej pohľadávky. Je rozdiel medzi pohľadávkou s budúcou splatnosťou a budúcou pohľadávkou. Pohľadávka z úverovej zmluvy vzniká uzavretím zmluvy. To, že jej plnenie má byť v splátkach, postupne znamená, že ide o pohľadávkou s budúcou splatnosťou, nie o budúcu pohľadávku. Súd ako dôvod neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy poukazuje na ustanovenie umožňujúce zvýšenie dohodnutej zrážky zo mzdy v konkrétnom prípade upravenom priamo v dohode. Neuvádza však, ako toto ustanovenie (pozn. ide o samostatnú časť neovplyvňujúcu zvyšok dohody) má spôsobiť neplatnosť celej dohody o zrážkach zo mzdy. V ďalšom rozsahu žalovaný namietal, že Namietame, že žiadny zákon neurčuje ako náležitosť dohody o zrážkach zo mzdy to, aby obsahovala aj označenie platiteľa mzdy. Závery prijaté súdom prvej inštancie (o neplatnosti) navyše odporujú výroku, ktorým sa ukladá zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy (teda niečoho, čo pri neplatnom právnom úkone vlastne ani nie je možné). Z rozsudku nie je zrejmé, čo sa pod „použitím“ dohody o zrážkach zo mzdy vlastne malo myslieť. Ak by malo ísť o jej predloženie platiteľovi mzdy, potom k takémuto použitiu už došlo, o čom svedčí obsah súdneho spisu. Ak by malo ísť o ďalšiu resp. ďalšie povinnosti, potom formulácia výroku vedie k pochybnostiam o jeho obsahu a prípadných povinnostiach, ktoré by z takéhoto výroku mali alebo mohli vyplývať, čo popiera princíp právnej istoty. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť, žalobu zamietnuť a žalovanému priznať nárok na náhradu trov prvoinstančného konania. Žalovaný si zároveň uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania vrátane trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní, výšku ktorých špecifikoval.

8. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že súd správne zistil skutkový stav veci a tento aj správne právne posúdil. Samotné vyhotovenie dohody je typický formulár, z ktorého nevyplýva možnosť

zmeny jeho textu, tak po obsahovej, ako aj formálnej stránke. Aj keď je dohoda uzavretá vo forme osobitnej listiny, nebola o jej dôsledkoch nijako poučená a nemala možnosť ju odmietnuť, ak chcela úver získať. Podstata žaloby, ktorou sa domáha zdržovacieho výroku, spočíva v tom, aby inštitút zrážok zo mzdy nemohol poslúžiť na realizáciu nemorálnosti, úžery, neprijateľnosti a nekalosti. Navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania, výšku ktorých špecifikovala.

9. Žalovaný v rámci podanej repliky uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy je zákonný spôsob zabezpečenia pohľadávky, pre ktorého uzatvorenie sa žiadne súdne rozhodnutie o pohľadávke nevyžaduje ani nepredpokladá. Dohoda je uzatvorená dobrovoľne, pričom nie je podmienkou uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Je v nej výslovne uvedený spôsob odmietnutia jej uzavretia, taktiež poučuje strany o jej dôsledkoch. Žalobca v konaní nespochybnil skutočnosti týkajúce sa obsahu dohody o zrážkach zo mzdy a jej uzavretia.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016 (ďalej len C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie osobou oprávnenou (§ 359 v spojení s § 362 ods. 1 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

11. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že medzi žalobkyňou a žalovaným bola dňa 21.05.2015 uzavretá zmluva o revolvingovom úvere. V ten istý deň bola medzi stranami sporu podpísaná aj dohoda o zrážkach zo mzdy, kde zrážky zo mzdy boli realizované zamestnávateľom žalobkyne.

12. Na úvod považuje odvolací súd za dôležité uviesť, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom a ak neexistuje hoci len potencionálne riziko vymoženía nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídením súdneho procesu siahnuť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo i len hrozba vymoženía nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške, nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické, až na úrovni nezistiteľnosti, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

13. Do úvahy prichádza ochrana spotrebiteľa (§3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb.) spravidla uložením povinnosti zdržať sa výkonu práva z konkrétnej dohody o zrážkach zo mzdy, vrátane neodkladného opatrenia (pri menej závažnejších porušeníach práv spotrebiteľa) alebo v prípade neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy ochrana určením dohody o zrážkach zo mzdy ako neplatnej neprijateľnej zmluvnej podmienky (298 CSP).

14. V konaní nebolo sporné, že zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 21.05.2015 predstavuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v rámci ktorých žalobkyňa vystupuje v postavení spotrebiteľa. Z obsahu spisu, ako aj zo samotnej predtlačenej revolvingovej úverovej zmluvy a predtlačenej dohody o zrážkach zo mzdy vyplýva, že obsah dohody o zrážkach zo mzdy žalobkyňa nemohla ovplyvniť.

15. Dohoda o zrážkach zo mzdy je síce spísaná na samostatnom tlačive, to však nič nemení na skutočnosti, že dohoda o zrážkach zo mzdy nebola individuálne dojednaná, umožňuje siahnuť spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia, na ktoré žalovaný nemá nárok.

16. Je potrebné si uvedomiť, že žalobkyňa sa pri realizácii dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj

prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či inou nezávislou inštitúciou. V podstate ide o exekúciu majetku, s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd, ale spravidla podnikateľa. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu podnikateľa, navyše zainteresovaného vo vlastnej veci a o vlastnom zisku. Tieto okolnosti opodstatňujú obzvlášť obozretnosť pri vykonávaní ex offo súdnej kontroly čestnosti dohody o zrážkach zo mzdy.

17. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok újného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok, bez súdnej kontroly, na čo musí brať súd ohľad. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie účinkov smernice 93/13/EHS.

18. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy síce má svoj základ v znení zákona, no v spojení s ostatnými zmluvnými klauzulami a okolnosťami veci predstavujú nástroj na zinkasovanie úžerného plnenia, preto je plne opodstatnená ochrana, ktorú vykonal súd prvej inštancie.

19. Podľa názoru odvolacieho súdu, v spotrebiteľských právnych vzťahoch je potrebné klásť dôraz na primerané (v rozumovej sfére spotrebiteľa skutočne odzrkadlené) vysvetlenie právnych následkov uzavretia jednotlivých právnych úkonov, akým je napríklad aj dohoda o zrážkach zo mzdy, a to zohľadňujúc postavenie spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, ktorá pri uzavieraní formulárových právnych úkonov neovplyvňuje ich obsah. Pre naplnenie tohto účelu však nepostačuje formulárové poučenie spotrebiteľa o právnych následkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy tak, ako tomu bolo v prejednávacom prípade. Ako uviedla žalobkyňa, dohodu z zrážkach zo mzdy podpisovala spolu so zmluvou úvere, a aj napriek tomu, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzavretá na samostatnej listine, nie je vylúčené, že jej pri podpise dohody o zrážkach zo mzdy unikol jej obsah a nebola si vedomá vážnych následkov jej uzavretia. Uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy preto odporuje zákonnému zneniu ust. § 5a ods. 1 spím. a) zákona č. 250/2007 Z z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb.

20. Odvolací súd sa v ďalšom rozsahu stotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie o neurčitosti vymedzenia výšky pohľadávky žalovaného ako dodávateľa, zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy. V čase podpisu dohody o zrážkach zo mzdy nebolo zrejmé, koľko ďalších revolvingov, resp. v akej výške budú poskytnuté žalobkyni, aké náklade vzniknú dodávateľovi v súvislosti s vymáhaním pohľadávok voči žalobkyni, rovnako tak nie je zrejmé, aké ďalšie pohľadávky môžu vzniknúť žalovanému voči žalobkyni, v súvislosti so zmluvou úvere. Absolútna neurčitosť vymedzenia výšky pohľadávky dodávateľa voči spotrebiteľovi má za následok neplatnosť právneho úkonu v zmysle ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, navyše znemožňuje súdu vykonať ex offo súdnu kontrolu prijateľnosti vymáhaných plnení. Za daného stavu preto nemožno ignorovať existujúce riziko vzniku vážnej ujmy spotrebiteľovi, v súvislosti s ďalším uplatňovaním dohody o zrážkach zo mzdy.

21. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným k zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.3.2012. Súd prvej inštancie preto správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov, v dôsledku neplatnosti tejto dohody. Takýto právny úkon bol v rozpore so zákonom.

22. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Vzhľadom na

skutočnosť, že odvolací súd dospel k záveru o neplatnosti uzavretej dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá odôvodňuje uloženie povinnosti dodávateľovi zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, odvolací súd nepovažoval za potrebné, vyjadrovať sa k ostatným odvolacím námietkam žalovaného, ktoré neboli spôsobilé privodiť zmenu právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

23. Za daného stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolanie žalovaného nebolo dôvodné, v dôsledku čoho nárok na náhradu trov dovolacieho konania patrí úspešnej žalobkyni. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).